

ת"פ 61240/03/21 - רשות הגנים הלאומיים ושמורות הטבע, מדינת ישראל נגד מחמוד עיית'ה

בית משפט השלום בטבריה

ת"פ 61240-03-21 מדינת ישראל ואח' נ' עיית'ה (אסיר)
תיק חיצוני: 62282/16

מספר בקשה: 6

בפני כב' סגן נשיא, השופט ניר מישורי לב טוב מבקשים
1. רשות הגנים הלאומיים ושמורות הטבע
2. מדינת ישראל
נגד
מחיבים
מחמוד עיית'ה (אסיר)

החלטה

1. **רקע :**

כנגד הנאשם הוגש כתב אישום ביום 29.3.21 המייחס לו ביצוע של עבירות ציד חיות בר מוגנת, ציד בשיטות אסורות והחזקת חיות בר מוגנת לפי החוק להגנת חיות הבר, תשט"ו - 1955 (להלן: "החוק להגנת חיות הבר") שעה שמועד ביצוע העבירות הנטענים הינו 12.2.18 ובמועד נוסף עובר למועד זה.

2. **טיעוני ב"כ הנאשם :**

א. בית המשפט מתבקש להורות על מחיקת כל המתייחס לאישום של איסור החזקה של חיות בר מוגנת בהתאם לסעיף 1 לצו סדר הדין הפלילי, עבירות קנס חיות הבר, עבירות ההחזקה מסווגת כעבירת קנס, בהתאם לסעיף 225 א' לחוק סדר הדין הפלילי נקבע כי אם עברה שנה לא יוגש עליה כתב אישום.

ב. כתב האישום הוגש בשנת 2021 והעבירה משנת 2019.

3. טיעוני ב"כ המאשימה :

- א. המאשימה מבקשת לדחות הטענה המקדמית להתיישנות עבירת החזקת חיית בר מוגנת
- ב. המאשימה מסכימה כי ככלל יש לנהוג בעבירה של החזקת חיית בר מוגנת כעבירת קנס אשר תקופת ההתיישנות בגינה הינה שנה אחת מעת ביצועה אך עבירה זו הינה עבירה מסוג עוון אשר תקופת ההתיישנות בגינה הינה חמש שנים מיום ביצוע העבירה.
- ג. המאשימה מפנה בתגובתה להוראת סעיף 221(ב1) לחוק סדר הדין הפלילי לפיה אין בקביעת עבירה כעבירת קנס כדי לשנות סיווג העבירה כאמור בסעיף 24 לחוק העונשין.
- ד. שעה שהחליטה המאשימה כי דין עבירה זו להיות מוגשת בצירוף עבירות נוספות במסגרת כתב האישום ולא כעבירת קנס הרי שיש להתייחס לעבירה זו כעבירת עוון לכל דבר ועניין.
- ה. לעניין שיקול דעתו של התובע הפנה ב"כ המאשימה להחלטות שניתנו בתיק ת"פ 17948-08-17 (שלום טבריה) מ"י נק ניקולא ואח'.
- ו. במקרה דנן העבירות המיוחסות לנאשם זה חמורות מאלו שבפרשת ניקולא ושלוכות בעבירות הצייד.
- ז. מאז פרשת ניקולא ניסחה המאשימה כללים ברורים לפיהן האשמת נאשם בעבירת החזקת חיית בר מוגנת תתאפשר כעבירת קנס אך כאשר מדובר בעבירה עצמאית ובודדת ואינה נלווית לעבירות חמורות כמו ציד ללא היתר.
- ח. גם בפיצול הטיפול התביעתי בין עבירת הקנס והעבירות הנוספות אין כל הגיון ותועלת.

דיון והכרעה :

4. המסגרת הנורמטיבית :

להלן סעיפי החוק הרלוונטיים לצורך הכרעה בבקשה :

עמוד 2

סעיף 8(א)(3) לחוק להגנת חיית הבר קובע כי -

8. (א) (3) לא יחזיק אדם חיית בר שאינה מזיק ואינה חיית בר מטופחת אלא בהיתר החזקה כללי או מיוחד, או אם באה לידי מבעל היתר סחר כללי או מיוחד או היתר העברה כללי או מיוחד, או אם הנו מחזיק כדין כאמור בסעיף קטן (ב)."

סעיף 14(א) לחוק להגנת חיית הבר קובע העונש הקבוע בצידה של עבירה זו -

14. (א) העובר עבירה על פי חוק זה או על תקנה שהותקנה לפי סעיף 16 למעט על פי פסקה (2), או העובר על תנאי מתנאי רשיון או היתר שניתן על פי חוק זה, דינו, אם אין הוראה אחרת בחוק זה, מאסר שנה אחת או קנס."

אין חולק בין הצדדים כי עבירה אשר העונש בגינה הינו מאסר שנה אחת הינה עבירה מסוג עוון (סעיף 24(2) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין") וכי אין להעמיד נאשם לדין בשל עבירה מסוג עוון אם עברו מיום ביצועה חמש שנים (סעיף 9 לחוק סדר הדין הפלילי, תשמ"ב - 1982 (להלן: "חסד"פ").

צו סדר הדין הפלילי (ברירת משפט - הגנת חיית הבר), תשמ"ו-1986 (להלן: "הצו") קובע בסעיף 1 כי -

1. עבירה שנקבעה כעבירת קנס בצו סדר הדין הפלילי (עבירות קנס - הגנת חיית הבר), תשמ"ו-1986, נקבעת בזה כעבירה של ברירת משפט."

כמו כן קובע סעיף 221 (ב1) לחסד"פ כי -

"(ב1) אין בקביעת עבירה כעבירת קנס או בקביעת גובה הקנס על עבירה כאמור, כדי לשנות את סיווג העבירה כאמור בסעיף 24 לחוק העונשין."

5. לאחר ששמעתי טיעוני הצדדים ועיינתי בתגובה מצאתי כי דין הבקשה להידחות מהטעמים הבאים :

ראשית, לא יכולה להיות מחלוקת כי עבירת החזקת חיית בר מוגנת הינה עבירה מסוג עוון (סעיף 24 לחוק העונשין) שעה שהעונש בגינה הינו שנת מאסר בחוק. הגם שאין חולק כי מדובר בעבירת קנס הרי שאין נשללת מעבירה זו עובדת היותה עבירה מסוג עוון וזאת נוכח הוראתו המפורשת של המחוקק בסעיף 221(ב1) לחסד"פ לעיל.

פרשנות אחרת לפיה סעיף 221(ב) לעיל אינו ישים לעניינה של עבירת החזקת חיית בר מוגנת מרוקן סעיף זה מתוכן שעה שהמחוקק בחר לציין במפורש כי העבירה נותרה עבירה מסוג עוון על כל המשתמע מכך וניתן להעלות מספר נפקויות להגדרה זו כגון בשאלת הפעלת מאסר על תנאי שהוטל בגין עבירה מסוג עוון, התיישנות עונשים והתיישנות עבירות.

חיזוק לגישה פרשנית זו מצאתי אף תוך עיון בדברי ההסבר לתיקון מס' 60 לחסד"פ (ה"ח הממשלה תש"ע מס' 456 עמ' 16):

"סעיף 5 מוצע, למען הסר ספק, להוסיף את סעיף 221 לחוק, המבהיר כי קביעת עבירה כעבירת קנס אינה משנה את סיווגה כאמור בסעיף 24 לחוק העונשין,

התשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין). זאת בשל טענות שעלו בפני ערכאות שונות, ולפיהן קביעת עבירה כעבירת קנס עשויה לשנות את סיווגה. בחלק מן המקרים נדחו טענות אלה (ר' ה"פ (שלום ת"א) 05/200946, ירון בר-אל נ' מ"י, תק-של 2006(4), 17934(2006) ובחלק מהמקרים הן נתקבלו (ר' ע"פ מחוזי י-ם 02/6663, יוסף גבאי נ' מ"י, תק-מח 2003(1) 3632(2003)) ומכל מקום הדבר טעון הבהרה.

כך, למשל, אם עבירה היא מסוג "עוון" לפי סעיף 24 לחוק העונשין, היא לא תהפוך לחטא אך ורק בשל כך ששיעור הקנס שנקבע לעבירה זו שהוכרזה כעבירת קנס הוא ברמת הסיווג של "חטא" לפי אותו סעיף, וסיווגה ייוותר בהתאם לענישה המרבית שנקבעה לעבירה המקורית. הסעיף המוצע מדגיש את האופי הפרוצדורלי של הפיכת עבירה לעבירת קנס, בלי לפגוע בסיווגה המהותי."

שנית, פרשנות ב"כ הנאשם את הוראות החוק עומדת בסתירה עם פסיקות בית המשפט בערכאות השונות באשר לזכותה של המאשימה להגיש כתב אישום בגין עבירת החזקת חיית בר מוגנת חלף הסתפקות בענישה כעבירה של ברירת משפט.

מותב זה קבע בת"פ 17948-08-17 (שלום טבריה), לא פורסם (28.6.18) כי בנסיבות החזקת 9 חוגלות יריות במקרר הביתי יש משום נסיבות המצדיקות הגשת כתב אישום ואין לחייב המאשימה בנסיבות אלו להסתפק ברישום דו"ח כספי לחובת הנאשם.

במסגרת החלטת בית המשפט המחוזי בערעור שהוגש על פסק דין זה בע"פ 40319-08-17 (מחוזי נצרת), פורסם במאגרים המשפטיים (3.3.19) נקבע באשר לסמכות בית המשפט להטיל קנס כספי גבוה מזה הנקוב בעונש הקנס הקבוע בברירת הקנס שניתן לחייב בו נאשם :

23. לעמדתנו, לא מתעוררת במקרה זה כל שאלה של סמכות.

סעיף העונשין בחוק להגנת חיית הבר קובע (בחלק הרלוונטי שלו- קרי, סעיף 14(א) לחוק), כי העובר עבירה על פי חוק זה או על תקנה שהותקנה לפי סעיף 16 למעט על פי פסקה (2), או העובר על תנאי מתנאי רישיון או היתר שניתן על פי חוק זה, דינו, אם אין הוראה אחרת בחוק זה, מאסר שנה אחת או קנס.

אמנם, מדובר בעבירת קנס, שניתן היה למסור בגינה הודעת קנס, על סך של 730 ₪, אולם משהוחלט להגיש כנגד המערערים כתב אישום, אין סמכותו של בית המשפט מוגבלת, אלא לעונשים שנקבעו בחוק, כמפורט לעיל.

לעניין זה יפים הדברים שנקבעו בע"פ (מח' נצ') 1150/07 אבו ריש נ' רשות שמורות הטבע (19.09.2007):

"עובדות כתב האישום המתוקן, מלמדות, כפי הנטען ע"י המשיבה, כי חומרת העבירות הצדיקה, גם לו כל העבירות הנכללות בה היו עבירות קנס/ברירת משפט, בירור המשפט.

סמכותו של בית המשפט, הדן בעבירה שנקבעה כעבירת קנס או ברירת משפט, אם משום שהנאשם לא שילם את הקנס/ביקש להישפט או שהתובע בחר להגיש כנגדו כתב אישום, איננה מוגבלת לשיעור הקנס הנקבע ע"י השר הממונה כברירת הקנס. בית המשפט אף מחוייב על פי החוק, בנסיבות בהן לא שילם אדם קנס לפי ברירת קנס או שביקש להישפט, להטיל עליו קנס שלא יפחת מן הקנס הנקוב בהזמנה, אלא אם מצא נסיבות מיוחדות המצדיקות הפחתתו (סעיף 224 + 230 לחסד"פ).

המסקנה העולה מהאמור לעיל, כי ביהמ"ש קמא היה מוסמך לפי סעיף 61 לחוק העונשין, להטיל קנס בסכומים העולים על הקנס אשר נקבע בברירת הקנס, ובלבד שלא יעלה על הסכום שנקבע לצד העבירה בחיקוק.

24. לפיכך, יש לדחות את הטענה כי בית המשפט קמא לא היה מוסמך, להטיל על המערערים את העונשים שגזר עליהם.

מפסק דינו של בית המשפט המחוזי, הגם שאינו דן בסוגיית ההתיישנות (אשר כלל לא הועלתה במקרה זה) ניתן להקיש לעניינו שעה שהמאשימה רשאית לבחור בדרך של הגשת כתב אישום בנסיבות שאינן קלות ובמקרה שבפניי נסיבות כתב האישום באם יוכחו בדין חמורות מאלו שהובאו בפני בית המשפט בפרשת ניקולא שעה שכוללות עבירות ציד שלא כדין בהן כרוכה לכאורה עבירת החזקת חיית בר מוגנת. כמו כן ניתן להקיש מפסק דינו של בית המשפט המחוזי כי יש מקום

להתייחס לעבירה זו שעה שהוגש בגינה כתב אישום, גם אם כעבירה יחידה, כאל עבירה מסוג עוון לכל דבר ועניין.

שלישית, פרשנות ב"כ הנאשם להוראות החוק מטילה מעמסה בלתי מתקבלת על הדעת על היחידה החוקרת והמאשימה בסיום כלל פעולות החקירה בגין עבירות מסוג עוון שאין מחלוקת כי ההתיישנות בגין חולפת בחלוף 5 שנים אך בשל העובדה כי אחת העבירות הינה עבירת קנס שההתיישנות בגינה חולפת בחלוף שנה (על פי גישת ההגנה). במצב דברים זה עלול האינטרס הציבורי להיפגע שלוש פעמים: פעם אחת שעה שהחקירה עלולה להימצא בחסר שאז קיים קושי באיסוף ראיות בסד זמנים קצר והגעה לחקר האמת, פעם שנייה בזניחת הטיפול בעבירה כפי עבירת החזקת חיית בר מוגנת אך בשל פרשנות מקילה עם הנאשמים שאין לה מקום במקרה זה ופעם שלישית שעה שהיה באימוץ פרשנות זו כדי לפגוע אף בנאשם עצמו שעה שהיה בסיכון הן לקבלת קנס שיוטל עליו בגין עבירת החזקת חיית הבר המוגנת והן להגשת כתב אישום מאוחר שיוגש כנגדו בגין עבירות הציד ללא היתר ושאר עבירות מסוג עוון על פי חוק להגנת חיית הבר במסגרת כתב אישום מאוחר אשר היה מוגש כנגדו בסיום החקירה הפלילית.

מכאן כי גם פרשנות תכליתית מצדדת באימוץ גישת התביעה במקרה זה ודחיית הפרשנות המוצעת בידי ההגנה.

רביעית, מקבלת מסקנתי זו אף חיזוק בטעמי הכרעת הדין שניתנה בת"פ 13456-10-14 (שלום ק"ג) מ"י נ' סלאמה ואח', לא פורסם (10.12.18) במסגרתה דן בית המשפט בטענה דומה לפיה עבירה שביצועה הוכח מעבר לכל ספק סביר התיישנה בהיותה עבירת קנס:

... הנני סבורה כי דין טענת ההתיישנות להידחות. סעיף 1 לצו סדר הדין הפלילי (עבירת קנס) - הגנת חיית הבר תשמ"ו-1986 קובע כי "עבירה על הוראות סעיפים 4(א) ו-4(ב)....לחוק הגנת חיית הבר תשט"ו-1955....היא עבירת קנס".

סעיף 9(א)(3) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982 קובע כי: "באין הוראה אחרת לעניין חוק זה בחוק אחר, אין להעמיד אדם לדין בשל עבירה אם עברו מיום ביצועה (3) בעוון-חמש שנים" ואילו סעיף 225א(א) לחוק סדר הדין הפלילי קובע "עברה שנה מיום ביצוע עבירת קנס, לא יוגש עליה כתב אישום....".

...

אין הגיון בהטלת מעמסה לא סבירה על הרשות תוך השקעת כספי ציבור מיותרים וחיובה לפצל פרשה אחת המאפשרת העמדה לדין בגין מספר עבירות ולהגיש מספר כתבי אישום, עבירה עבירה, בהתאמה למועדי ההתיישנות.

בענייננו עולה מן הנסיבות כי היה מקום לחקור בפרשיה כולה כמכלול. הסנגור מבקש לבודד באופן מלאכותי את העבירה של ירי באזור מגורים מן המכלול. המסקנה כי לא הוכחו העבירות

המשמעותיות יותר, סופו של יום, מעבר לכל ספק סביר, אינה יכולה לעמוד למאשימה לרועץ ועל כן נדחית טענת ההתיישנות."

לציין כי על הכרעת הדין וגזר הדין במקרה זה לא הוגש ערעור.

יחד עם זאת אציין כי איני שותף לקביעה כי ההתיישנות בעבירה שהוגדרה עבירת קנס היא בכל מקרה שנה מיום ביצועה וכי רק בפעולות חקירה שבוצעו יש כדי להאריך תקופת ההתיישנות במקרה זה.

למען הסר ספק הרי שאין בהחלטה זו כדי להתיר הטלת קנס על חשוד בעבירת החזקת חיית בר מוגנת בתום תקופת התיישנות של שנה שלא במסגרת הגשת כתב אישום ובלא שנסיבות ביצוע העבירה עונות לקריטריונים שנקבעו בפסיקה לעיל ובנהליה הפנימיים של המאשימה אך אין זה המקרה שבפנינו.

סוף דבר :

לאור הטעמים לעיל אני מורה על דחייתה של הטענה המקדמית להתיישנות עבירת החזקת חיית הבר המוגנת.

המזכירות תעביר ההחלטה לעיון הצדדים.

ניתנה היום, כ"ו כסלו תשפ"ב, 30 נובמבר 2021, בהעדר הצדדים.